

ĆWICZENIA LOGOPEDYCZNE WSPOMAGAJĄCE ROZWÓJ I STYMULACJĘ ROZWOJU MOWY MAŁEGO DZIECKA DO WYKONANIA W CODZIENNYCH SYTUACJACH:

1. Ćwiczenia słuchowe (w przypadku dzieci młodszych wskazane wspomaganie ćwiczeń konkretnymi przedmiotami, ilustracjami)

- „Co słyszę?” – dziecko nasłuchuje i rozpoznaje odgłosy dochodzące z ulicy, odgłosy zwierząt,
- Rozpoznawanie różnych przedmiotów w zamkniętym pudełku po wydawanym odgłosie – groch, cukier, kasza itp.
- Różnicowanie dźwięków z otoczenia - uderzanie o siebie klockami, łyżeczkami, garnuszkami; uderzanie łyżeczką o pustą szklanę, o szklanę z wodą, klaskanie, darcie papieru, gnienie papieru, przelewanie wody (z wysokości, z niska), drapanie po szkłe, papierze, stole.
- Szukanie ukrytego zegarka, radia, dzwoniącego budzika.
- Rozróżnianie i naśladowanie głosów zwierząt: kota, psa, krowy, kury, koguta, kaczki, gęsi itp.
- Rozróżnianie odgłosów pojazdów: samochodu, pociągu, motoru, traktora itp.
- Rozpoznawanie po dźwięku różnych urządzeń domowych, np. odkurzacz, mikser, suszarka, pralka itp.

2. Ćwiczenia oddechowe

- Wdech nosem (usta zamknięte) i wydech ustami.
- Dmuchanie na piłeczkę pingpongową, na zgnieciony papier, kulkę z waty, wiatraczek.
- Chłodzenie „gorącej zupy” – dmuchanie ciągłym strumieniem.
- Chuchanie na zmarznięte ręce.
- Naśladowanie lokomotywy – wydmuchiwanie „nadmiaru pary” – ffff, szszsz.
- Naśladowanie balonika – wypuszczanie powietrza z jednoczesnym odgłosem „sssss”.
- Nadmuchiwanie balonika.
- Naśladowanie syreny – „eu-eu- eu”, „au-au-au” – na jednym wydechu.
- Wyścigi chrupek – dmuchanie w parach.
- Dmuchanie na piórko, aby nie spadło.
- Powtarzanie zdań szeptem.

3. Ćwiczenia motoryki narządów artykulacyjnych (buzi i języka):

Baw się i ćwicz!

- Kiedy dziecko ziewa poproś, aby ziewnęło jeszcze kilka razy, zasłaniając usta.
- Gdy na talerzu został ulubiony sos lub rozpuszczone lody - pozwól mu wylizać go językiem. To ćwiczenie mniej eleganckie, za to bardzo skutecznie gimnastykuje środkową część języka.

- Jeśli dziecko dostało lizaka zaproponuj mu, aby lizało go unosząc czubek języka z dołu do góry.
- Posmaruj maluchowi wargi miodem, kremem czekoladowym lub mlekiem w proszku i poproś, aby zlizał je dokładnie jak miś czy kotek
- Przy porannym i wieczornym myciu zębów zaproponuj dziecku liczenie zębów lub witanie się z nimi w ten sposób, aby czubek języka dotknął każdego zęba osobno.
- Przy rysowaniu sprawdź czy twój maluch potrafi narysować kółko (językiem dookoła warg) lub kreseczki (od jednego do drugiego kąca ust).
- Żucie pokarmów, dmuchanie na talerz z gorącą zupą, chuchanie na zmarzniete dłonie, cmokanie, puszczanie baniek mydlanych a nawet wystawianie języka to też ćwiczenia aparatu artykulacyjnego.
- Konik jedzie na przejażdżkę. Naśladuj konika stukając czubkiem języka o podniebienie, wydając przy tym charakterystyczny odgłos klaskania.
- Wilk gonii zająca i bardzo się zmęczył, wysunął język i dyszy. Wsuń język jak najdalej na brodę - pokaż dyszącego wilka.
- Wsuń obie wargi do przodu (całuski dla mamy, taty), uśmiechnij się (rozciągnij usta).
- Chomik wypycha policzki jedzeniem, a ty pokaż jak można wypchnąć policzki językiem, raz z prawej raz z lewej strony.
- Wyobraź sobie, że twój język to żołnierz na defiladzie. Na raz - czubek języka wędruje na górną wargę, na dwa - czubek języka dotyka lewego kąca ust, na trzy - czubek języka na dolną wargę, na cztery - czubek języka przesuwamy do prawego kąca ust.
- Na pewno wiele razy kopałeś szeroką łopatką w piasku. Otwórz buzię i wysuń język za dolną wargę. Postaraj się, aby język był szeroki jak łopatka.
- Malarz maluje sufit dużym pędzlem. Pomaluj językiem swoje podniebienie, zaczynając od zębów w stronę gardła.
- Młotkiem wbijamy gwoździe w ścianę. Spróbuj zamienić język w młotek i uderzaj o dziąsła tuż za górnymi zębami, naśladując wbijanie gwoźdźcia.

Wierszyki i rymowanki logopedyczne:

1. „DESZCZYK”

Szumi, szumi, drobny deszczyk.

Płacze, płacze kapuśniaczek. *(dzieci uderzają czubkiem języka w górne podniebienie)*

A nasz kasztan, szumi, szumi kiedyż wiosnę znów zobaczę, *(dzieci unoszą rączki do góry, szumią- „szuszuszu”).*

Szpak szczebiocze na kasztanie.

Ciesz się, ciesz się, że deszcz pada *(dzieci wysuwają wargi do przodu i naśladują ptasi dzióbek; ptak szczebioce- dzieci rozchylają wargi i łączą je, podobnie jak przy cmokaniu)*

Taki deszczyk dla kasztana jest jak pyszna lemoniada *(dzieci udają, że piją lemoniadę przez rurkę i wciągają ze świstem powietrze)*

Już niedługo po przylaszczki, w las popędzi Jaś z Bartoszkim *(dzieci przesuwają języczek po krawędzi zębów – raz górnych, raz dolnych)*

Szumi, szumi drobny deszczyk, będzie wiosna jeszcze troszkę *(dzieci uderzają czubkiem języka w górne podniebienie).*

2. „RĄCZKI, NÓŻKI”

Rączki robią klap, klap, klap
Nóżki robią tup, tup, tup
tutaj swoją główkę mam,
a na brzuszku sobie gram.
Buźka robi: am,am, am
Oczka patrzą tu i tam
Tutaj swoje uszka mam,
a na nosku sobie gram.

Ilustrujemy ruchem, gestem treść wiersza, rodzic recytuje cały wiersz, dzieci uzupełniają wypowiadając: „klap, klap, klap”, „tup, tup, tup”...

3. „JEDZIE POCIĄG”

Jedzie pociąg – fu, fu, fu
Trąbka trąbi – tru, tu, tu
A bębenek – bum, bum, bum
Na to żabki – kum, kum, kum...
Woda z kranu – kap, kap, kap
Konik człapie – człap, człap, człap
Mucha brzęczy – bzy, bzy, bzy
A wąż syczy – sss, sss, sss...

Dzieci ilustrują ruchem, gestem treść wierszyka, dorosły recytuje cały wiersz, dzieci uzupełniają wypowiadając: „fu, fu, fu”, „tru, tu, tu”...

4. „CO MÓWIĄ ZWIERZAKI?”

Co mówi bocian, gdy żabę zjeść chce?
Kle kle kle
Co mówi żaba, gdy bocianów tłum?
Kum kum kum
Co mówi kaczka, gdy jest bardzo zła?
Kwa kwa kwa
Co mówi kotek, gdy mleczka by chciał?
Miau miau miau
Co mówi kura, gdy znosi jajko?
Ko ko ko
Co mówi kogut, gdy budzi w kurniku?
Ku ku kukuryku
Co mówi koza, gdy jeść jej się chce?
Mee mee mee
Co mówi krowa, gdy brakuje jej tchu?
Mu mu mu
Co mówi wrona, gdy wstaje co dnia?
Kra kra kra
Co mówi piesek, gdy kość zjeść by chciał?
Hau hau hau
Co mówi baran, gdy jeść mu się chce?

Bee bee bee

Co mówi ryba, gdy powiedzieć chce?

Nic! Przecież ryby nie mają głosu.

Dzieci ilustrują ruchem, gestem treść wierszyka, dorośli recytuje cały wiersz, dzieci uzupełniają wypowiadając: „kle, kle, kle”, „kum, kum, kum”.

5. „Śmieszne minki” – stańcie przed lustrem:

- wesół buzia – uśmiechamy się: wargi są płaskie, lekko rozchylone, zębów nie widać lub zęby są przybliżone, wargi rozchylone, rozciągnięte, widać zęby,
- smutna buzia- robimy podkówkę,
- obrażona buzia – wargi są nadęte,
- zła buzia – przybliżamy zęby, rozchylamy usta, „wrr”,
- „małpka” – językiem wypychamy dolną wargę.

6. „Zaczarowane zwierzątka” - czarodziejka zamienia dzieci w różne zwierzątka:

- otwieramy szeroko buzię – krokodyl,
- otwieramy szeroko buzię i wykrzykujemy „łaaa” - lew,
- mrujemy „mmm” usta są zamknięte, wargi są zbliżone, możemy się wspomóc zaciskając pięstki – misie
- wywijamy wargi – małpka,
- wciągamy policzki do jamy ustnej, policzki ściśle przylegają do łuków zębowych, wargi tworzą „zajęczy pyszczek”, gdy zajaczek je marchewkę, wargi przesuwają się na boki – zajaczek,
- oblizujemy wargi dotykamy czubkiem języka wargi górnej i dolnej – kotek,
- stukamy koniuszkiem języka w podniebienie za zębami – dzięcioł.

Opracowały: Paulina Kocińska, Małgorzata Pawłowicz